

Durmuş Hocaođlu

“Onurlu AB Üyeliđi” Tezinin Kritiđi: XI

Yeniçađ., “Analiz”, 11 Kasım 2005, Cuma., s.11
“Analiz” Sıra No: 328; 2005-126; Kasım-05

YENIÇAG

Avrupa Birliđi’ne onurlu giriş tezini savunan akademisyen bir siyâsî liderin görmezlikten gelemeyeceđi fevkalâde mühim bir konu, Ermeni mes’elesinden önce Sübsidiarite prensibinin reddidir; zîra, Sübsidiarite’yi reddetmeyen bir tezin Ermeni mes’elesini reddetmesi bahse konu olamaz; mes’ele bu denli ehemm; niçin?

Zîra, Sübsidiarite demek, bir ulus-devletin hükümranlığının hâriçte ulus-üstü bir otorite, bir “süprem otorite”, dâhilde ise “mahallî otoriteler” ile paylaşılması demektir. Gerçek bir devletin, ama betahsis bir millî devletin devlet olmağının temel ve tartışılmaz, tartışılması teklif dahi edilemez şartı ise, hiç ama hiç kucusuz, hiç ama hiç şeksiz şüphesiz, hâriçte eşitlik, dâhilde ise tekelciliktir. Yâni daha açıkçası, bir gerçek devlet tam hükümrân (sovereign) bir güçtür ve otoritesini başka bir merci’ ile paylaşmaz, vazgeçmez, devir ve feragat etmez. Bu şarttan sarfi nazar eden bir devlet “yarı-hükümrân”, veya diğer bir tâbirle, “tâbî” bir devlettir.

İmdi; Sübsidiarite, Türkçe’ye, asıl teknik mânâsını vermekten uzak ve hattâ daha da fazlası, katleden bir şekilde ve muhtemelen de bilinçli bir amaçla, yanlış bir tercüme ile ithâl edilmiştir. Dilimize “ikame prensibi”, “yetki ikamesi prensibi”, “hizmette yerellik prensibi”, “hizmette halka yakınlık prensibi”, veya “yerinden yönetim prensibi” şeklinde aktarılan bu terim, bu hâliyle sâdece, belediyecilik hizmetlerinin daha kolaylaştırılmasını ve daha etkinleştirilmesini sağlayacak birtakım yeni administratif düzenlemeler manzûmesi şeklinde takdîm edilmekte ve birçok yazar ve bilim adamı hususen bu nokta üzerinde durmaktadır.[1] Vâkıa onun böyle bir fonksiyonu da yok değildir. Ancak, konumuz bakımından arzetmekte olduğu ehemmiyet, “belediyecilik” gibi ikinci sınıf bir mevzû olmanın çok ötesinde olup, eas itibâriyle, merkezî idârenin gevşetilmesi, dağıtılması ve yerine adem-i merkeziyetçiliğin ikame edilmesidir[2].

Bu noktada, konuya biraz daha açıklık getirebilmek maksadıyla, bundan önce yine Yeniçađ’da müteaddit kereler dolaylı ve bir defasında da hâssaten peşpeşe üç yazı ile doğrudan ele almış olduğumuz[3] işbu Sübsidiarite mes’elesini, önceki yazılarımızdan ihtisar ederek çok kısaca derhâtır eyleyelim: Sübsidiarite’nin asıl kökeni, Katolik kilisesidir; Chantal Millon-Delsol gibi yazarlara nazaran, derin kökleri Grekler’e kadar uzanan bu kavram, Johannes Althusius’un onyedinci asırda onu federal devlet sistemlerinin önemli bir kavramı hâline getirmesinden sonra, Montesquieu, Locke, Tocqueville, Lincoln ve Proudhon üzerine de büyük ölçüde te’sîr ederek günümüze kadar ulaşmış olup[4], bilhassa Avrupa Birliđi sürecinde, daha fazla bir ehemmiyet kazanmış durumdadır.[5]. Bu husûsî ehemmiyetin aslı sebebi ise, temel felsefesi, bünyesine almış ve alacak olduğu ulus-devletleri zaman içerisinde asimile ederek federal veya konfederal bir devlete dönüşmeyi amaçlayan milletler-üstü küresel bir kuruluş olmak olan AB’nin, bu gayeye vasıl olabilmesi için önündeki en güçlü engel olan merkezî otoriteye sahip, bir ve bütün ulus-devletlerin “Ayrır-Buyur” (“Devide et Empire”) kuralı muktezâsınca, mümkün olduğu kadar ufalanmasında taşımakta olduğu belirleyici roldür. Yâni, Sübsidiarite, netîceten, hükümrân devletin mutlak hükümranlığının

elinden alınması demektir ki bu da “egemenlik (hükümranlık) devri ve paylaşımı”ndan başkası değildir.

Şu hâlde, bu mes’elede birincil derecede ehemmiyet atfetmeyen siyâsî bir hareketen hükümranlık devri ve paylaşımını da birincil derecede ehemmiyet atfetmediği veya etse de kıymetten mahrum olacağı da kendiliğinden zâhir olacaktır.

[1] Meselâ, bkz.: Dr. Ahmet Uçar., “Belediye Hizmetlerinin Etkinliği Açısından Hizmette Yerellik (Subsidiarite) İkesi İle Yönetişim (Governance) Kavram Üzerine Bir İnceleme”., *Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi.*, Yıl: 2004, Cilt: 2, Sayı:1, s.97-107;

[2] Meselâ, bkz.: Pranab Bardhan., “Decentralization of Governance and Development”., *The Journal of Economic Perspectives*, Vol. 16, No. 4. (Autumn, 2002), pp. 185-205;

[3] **1:** Tehlikeli Kavramlar: I: “Merkezî Hükûmet” (06.01.2004); **2:** Tehlikeli Kavramlar: II: “Subsidiarite”-1 (09.01.2004); **3:** Tehlikeli Kavramlar: III: “Subsidiarite”-2 (10.01.2004);

[4] Bkz.: Paolo G. Carozza., “Subsidiarity as a Structural Principle of International Human Rights Law”., *American Journal of International Law.*, Vol.: 97, Jan. 2003, No: 1., pp.40-41;

[5] Damien J. Neven., “Regulatory Reform in the European Community”., *The American Economic Review.*, ISSN: 00028282., Vol. 82, No. 2., May 1992., pp.98-103

